

12. MEĐUNARODNA
12th INTERNATIONAL

DANI

ZNANSTVENO-STRUČNA
SCIENTIFIC AND PROFESSIONAL

KRIZNOG

KONFERENCIJA
CONFERENCE

UPRAVLJANJA

ZBORNİK RADOVA CONFERENCE PROCEEDINGS

2019.

**12. MEĐUNARODNA ZNANSTVENO-STRUČNA KONFERENCIJA
„DANI KRIZNOG UPRAVLJANJA 2019“**
**12th INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PROFESSIONAL CONFERENCE
"CRISIS MANAGEMENT DAYS 2019"**

ISSN: 2706-3720

ZBORNİK RADOVA

CONFERENCE PROCEEDINGS

Dani kriznog upravljanja
Crisis Management Days

27. do 29. svibnja 2019. May 27 to 29, 2019
Amadria Park Šibenik, Hrvatska - Croatia

Veleučilište Velika Gorica
University of Applied Sciences Velika Gorica
Velika Gorica 2019.

odbori / pokrovitelj

ZNANSTVENI ODBOR / SCIENTIFIC COMMITTEE

Predsjednik/President, **Siniša Tatalović** (Hrvatska)

Dopredsjednik/Vice President - **Ivan Toth** (Hrvatska)

Asad S. Aburizaiza (Saudijska Arabija), **Jasmin Ahić** (BiH), **Muhammed Alamgir** (Bangladeš), **Ismet Alija** (BiH), **Nina Aniskina** (Rusija), **Oliver Bakreški** (Makedonija), **Izet Beridan** (BiH), **Vlatko Cvrtila** (Hrvatska), **Raffaello Cossu** (Italija), **Ognjen Čaldarović** (Hrvatska), **Denis Čaleta** (Slovenija), **Željko Dobrović** (Hrvatska), **Filip Ejodus** (Srbija), **Istvan Endordi** (Mađarska), **David Fabi** (Italija), **Marjan Gjurovski** (Makedonija), **Mo Hamza** (Velika Britanija), **Anica Hunjet** (Hrvatska), **Olivera Injac** (Crna Gora), **Teodora Ivanuša** (Slovenija), **Ružica Jakešević** (Hrvatska), **Nenad Kacian** (Hrvatska), **Sanja Kalambura** (Hrvatska), **Želimir Kešetović** (Srbija), **Darko Kiš** (Hrvatska), **Nedžad Korajlić** (BiH), **Siniša Kovačić** (Hrvatska), **Damir Lučanin** (Hrvatska), **Marjan Malešić** (Slovenija), **Dario Matika** (Hrvatska), **Branko Mihaljević** (Hrvatska), **Robert Mikac** (Hrvatska), **Marina Mitrevska** (Makedonija), **Muhamet Morina** (Hrvatska), **Vinko Morović** (Hrvatska), **Ivan Nađ** (Hrvatska), **Ladislav Novak** (Slovačka), **Marinko Ogorec** (Hrvatska), **Zvonko Orehovec** (Hrvatska), **Alexandru Ozunu** (Rumunjska), **Susana Mónica Marinho Paixão** (Portugal), **Jadran Perinić** (Hrvatska), **Renata Peternel** (Hrvatska), **Iztok Podbregar** (Slovenija), **Silvana Tomić Rotim** (Hrvatska), **Ante Sanader** (Hrvatska), **Mirza Smajić** (BiH), **Robert Socha** (Poljska), **Lucrina Stefanescu** (Rumunjska), **Dejan Škanata** (Hrvatska), **Ivo Šlaus** (Hrvatska), **Petar Veić** (Hrvatska), **Predrag Zarevski** (Hrvatska), **Dongbei Yue** (Kina), **Edin Čolaković** (BiH), **Nevenko Herceg** (BiH), **Anna-Liisa Tamm** (Estonija), **Triin Veber** (Estonije), **Dario Brdarić** (Hrvatska), **Dinko Mikulić** (Hrvatska), **Dubravko Mačečević** (Hrvatska), **Ettore Tamajo** (Hrvatska), **Krunoslav Capak** (Hrvatska), **Zoran Keković** (Srbija)

ORGANIZACIJSKI ODBOR / ORGANIZING COMMITTEE

Predsjednica organizacijskog odbora - **Marina Črnko** (Hrvatska)

Dopredsjednik - **Željko Dobrović** (Hrvatska)

Direktor konferencije- **Alen Stranjik** (Hrvatska)

Nikola Bakarić, **Mladen Boričević**, **Martina Bratić**, **Tamara Čendo Metzinger**, **Sonja Drugović**, **Mario Grgić**, **Mirela Karabatić**, **Boris Komarac**, **Ana Mirenić**, **Dubravka Pavičić-Mati**, **Damir Pavlović**, **Marko Toth**, **Ivica Turčić**, **Vesna Valdec**.

UREDNIK / EDITOR

Nikola Bakarić

POKROVITELJSTVO/ PATRONAGE

Predsjednica Republike Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović**

Kolinda Grabar-Kitarović, *President of the Republic of Croatia*

**KRIZNO UPRAVLJANJE, DRŽAVNA SIGURNOST I SIGURNOST
LOKALNIH ZAJEDNICA**
*CRISIS MANAGEMENT, STATE SECURITY AND THE SECURITY OF LOCAL
COMMUNITIES*

INTELLIGENCE AS A RESPONSE TO CONTEMPORARY THREATS FROM NON STATE ACTOR	15
Taneski, N., Bogatinov, D.	
UPRAVLJANJE PROGRAMOM NADZORA I SPREČAVANJA BOLNIČKIH INFEKCIJA: PRIKAZ RADNIH UPUTA U KLINIČKOJ BOLNICI	23
<i>MANAGEMENT OF HOSPITAL INFECTION CONTROL AND PREVENTION: LIST OF OPERATING INSTRUCTIONS IN A CLINICAL HOSPITAL</i>	
Lujanac, D., Čulig, J.	
ENERGETSKA SIGURNOST U REPUBLICI HRVATSKOJ	35
Vrdoljak, I.	
SIGURNOSNA KULTURA I USLUGE PRIVATNE ZAŠTITE	50
<i>SECURITY CULTURE AND PRIVATE SECURITY SERVICES</i>	
Perčin, A., Nađ, I.	
DISASTER RISK REDUCTION: IMPLEMENTATION MODULE IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA	63
Gjurovski, M., Mocanoski, M.	
ANALYSIS OF THE IMPACT OF TRAINING ON THE ASSESSMENT OF THE FACTORS THAT INFLUENCE THE PHENOMENON OF RADICALIZATION AND EXTREMISM IN CROATIA	77
Borovec, K., Butorac, K., Prisljan, K., Lobnikar, B.	
INTERVENTNI PLAN DJELOVANJA ZDRAVSTVENIH USTANOVA U KRIZNIM SITUACIJAMA	87
<i>INTERVENTION PLAN OF HEALTH INSTITUTIONS IN CRISIS SITUATIONS</i>	
Lujanac, D., Dušak, M.	
EVAKUACIJA- OD TEORIJE DO PRAKSE	95
Kević, M., Erceg, D., Bilać, D., Dukić, D.	
ULOGA STOŽERA CIVILNE ZAŠTITE KOD POŽARA OTVORENOG PROSTORA	104
Miličić, A., Đurić, D.	
UPRAVLJANJE KRIZNIM STANJIMA UZROKOVANIH EPIDEMIJAMA ZARAZNIH BOLESTI I BIOTERORISTIČKIM PRIJETNJAMA	115
Horvat, M., Čulig, J., Prpić, N.	

UPRAVLJANJE KRIZNIM SITUACIJAMA I PRIMJENA HITNIH MJERA KOD ZAŠTITE SVJEDOKA	126
<i>CRISIS MANAGEMENT AND URGENT ACTION IN WITNESS PROTECTION</i>	
Šipkar, M., Mrđa, B.	
JAČANJE OTPORNOSTI ZAJEDNICA U SUOČAVANJU S POPLAVAMA - METODE, MODELI, PRAKSE I INOVACIJE	134
<i>STRENGTHENING COMMUNITY FLOOD RESILIENCE – METHODS, MODELS, PRACTICES AND INNOVATIONS</i>	
Cesarec, I.	
THE ROLE OF THE NON-GOVERNMENTAL ORGANISATIONS AND CITIZENS IN CRISIS MANAGEMENT WITHIN THE FINNISH COMMUNITIES	147
Tarkkanen, L., Tyni, J.	
ODNOS BOSNE I HERCEGOVINE PREMA ZAŠTITI KRITIČNE INFRASTRUKTURE	153
<i>CRITICAL INFRASTRUCTURE PROTECTION IN BOSNIA AND HERZEGOVINA</i>	
Ahić, J., Hadžikadunić, A., Hodžić, K.	
IZAZOVI LOKALNE SAMOUPRAVE ZA SMANJENJE POSLJEDICE PRIRODNE KATASTROFE U REPUBLICI SJEVERNOJ MAKEDONIJI	167
<i>CHALLENGES OF THE LOCAL GOVERNMENT FOR THE REDUCTION OF NATURAL CATASTROPHIC IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA</i>	
Glavinov, A., Stanikevski, J., Iliev, A., Petreski, D.	
COMPARATIVE ANALYSIS ON SYSTEM FOR CRISIS MANAGEMENT OF REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA WITH CRISIS MANAGEMENT SYSTEM ON REPUBLIC OF CROATIA	176
<i>KOMPARATIVNA ANALIZA SUSTAVA KRIZNOG UPRAVLJANJA REPUBLIKE SJEVERNE MAKEDONIJE S KRIZNIM SUSTAVOM REPUBLIKE HRVATSKE</i>	
Iliev, A., Hasic, F., Glavinov, A., Petreski, D.	
CRISIS MANAGEMENT – PREPAREDNESS FOR TERROR ATTACKS VIEWED BY SURGEON	199
Lovrić, Z.	
CRVENO UPOZORENJE U ZAŠTITI OD POŽARA RASLINJA	202
RED FLAG WARNING IN FOREST FIRE PROTECTION	
Hojsak, T., Mokorić, M., Kozarić, T.	

UTJECAJ MODERNIH TEHNOLOGIJA NA SIGURNOST LOKALNIH ZAJEDNICA U GLOBALIZIRANOM SVIJETU – OGRANIČENJA, OPASNOSTI I PREDNOSTI	
<i>THE IMPACT OF MODERN TECHNOLOGIES ON THE SAFETY OF LOCAL COMMUNITIES IN THE GLOBALIZED WORLD - ADVANTAGES, RESTRICTIONS, AND DANGERS</i>	210
	Mihanović, A., Tešanović, B., Tomičić Furjan M.
OBLIKOVANJE BAZE PODATAKA ZA INFORMACIJSKU POTPORU KOD GAŠENJA POŽARA NA POSEBNO VAŽNIM OBJEKTIMA	
<i>DESIGN OF INFORMATION SUPPORT DATABASE FOR FIGHTING FIRES IN IMPORTANT FACILITIES</i>	217
	Radošević, I., Zitek, N.
ZBRINJAVANJE KARDIOVASKULARNIH PACIJENTA U POTRESIMA	
<i>MANAGEMENT OF CARDIOVASCULAR PATIENTS IN EARTHQUAKES</i>	231
	Nola, I. A., Frančula-Zaninović, S.
PADOVI PACIJENATA IZ BOLNIČKOG KREVETA - NEVIDLJIVA KRIZA ZDRAVSTVENOG SUSTAVA I KAKO JE PREVENIRATI	
	242
	Osterman, D., Gligora, T., Boban, M., Levak, J.
SINDROM NAGNJEČENJA U POTRESIMA – KRIZNO UPRAVLJANJE	
<i>MANAGEMENT OF CRUSH SYNDROME IN EARTHQUAKES</i>	251
	Nola, I. A., Kuliš, T.
PROCJENA UGROŽENOSTI REPUBLIKE HRVATSKE OD POŽARA I EKSPLOZIJA	
	258
	Ban, J., Sutlar, Ž., Antolović, A.
EKONOMSKI UTJECAJ TERORIZMA NA TURISTIČKI SEKTOR	
<i>ECONOMIC IMPACT OF TERRORISM ON TOURISM SECTOR</i>	280
	Skendrović, K., Karabatić, M., Maravić, M.
INCREASE GOVERNMENT AND LOCAL AWARENESS OF DRR, PERSPECTIVE FOR SOCIO – ECONOMIC PROSPERITY OF THE COMMUNITY	
	295
	Naumovska, G., Glavinov, A.

KONTINUITET POSLOVANJA *BUSINESS CONTINUITY*

SPECIFIČNOSTI VOJNE ORGANIZACIJE I OBLIKOVANJE STIMULATIVNOG NAGRAĐIVANJA <i>THE CHARACTERISTICS OF THE MILITARY ORGANIZATION AND THE SHAPING OF COMPENSATION SYSTEM</i>	306
Čurčija, S.	
INNOVATION PROJECTS AND SOCIAL ENTREPRENEURSHIP <i>INOVACIJE I SOCIJALNO PODUZETNIŠTVO</i>	323
Kažović, D., Perković, M., Valenčić, D.	
UTJECAJ KRIZNIH SITUACIJA NA POSLOVANJE ORGANIZACIJA <i>INFLUENCE OF CRISIS SITUATION ON BUSINESS ACTIVITY OF ORGANIZATIONS</i>	331
Čendo Metzinger, T., Gajski, I.	
RESILIENCE TO DISASTERS, AND BUSINESS CONTINUITY OF THE LIBRARIES	337
Tkalec, S., Krstić, D.	
UPRAVLJANJE RIZICIMA POSLOVANJA: SIGNIFIKANTNOST MAPIRANJA RIZIKA <i>BUSINESS RISK MANAGEMENT: SIGNIFICANCE OF RISK MAPPING</i>	347
Valdec, V., Mačečević, D.	

KRIZNO KOMUNICIRANJE *CRISIS COMMUNICATIONS*

DIGITALNA TRANSFORMACIJA POSLOVNIH PROCESA IZGRADNJE KRIZNOG KOMUNIKACIJSKOG PLANA <i>DIGITAL TRANSFORMATION OF BUSINESS PROCESSES OF CONSTRUCTION OF THE CRISIS COMMUNICATION PLAN</i>	355
Jeličić, A., Vidačić, T., Blaži, J.	
CHEMICAL HAZARD PICTOGRAMS AS AN ASPECT OF VISUAL CRISIS COMMUNICATION	365
Čemerin, V., Dešpalj, N.	
PICTOMODULE, DESIGNING A CRISIS INTELLIGENCE PRODUCT	376
Vermaut, P., Vandembroucke, N.	
MATEMATIČKO MODELIRANJE PROCESA ŠIRENJA GLASINA	388
Hatzivelkos, A., Golubić, I.	

STRAH OD CJEPIVA I KOMUNIKACIJA RIZIKA U SRBIJI <i>VACCINE SCARE AND RISK COMMUNICATION IN SERBIA</i>	397
	Kešetović, Ž.
UTJECAJ MEDIJA NA PERCEPCIJU JAVNOSTI – SLUČAJ ASFALTNE BAZE U DONJOJ LOMNICI	408
	Mirenić, A., Mihalinić, M., Marković, A.
ODNOSI S MEDIJIMA I METODE KOMUNICIRANJA ZA VRIJEME KRIZE <i>MEDIA RELATIONS AND COMMUNICATION METHODS DURING THE CRISIS</i>	424
	Rebrović Sopek, M., Čendo Metzinger, T.
STRATEŠKO KOMUNICIRANJE U KRIZNIM SITUACIJAMA <i>STRATEGIC COMMUNICATION IN CRISIS SITUATIONS</i>	429
	Tešanović, B., Mihanović, A., Tomičić Furjan M.
UPRAVLJANJE RIZICIMA POSLOVANJA: SIGNIFIKANTNOST MAPIRANJA RIZIKA <i>BUSINESS RISK MANAGEMENT: SIGNIFICANCE OF RISK MAPPING</i>	438
	Valdec, V., Mačečević, D.
MIGRANTSKA KRIZA: ANALIZA ZASTUPLJENOSTI MEDIJSKIH OBJAVA PROSVJEDA MIGRANATA NA GRANIČNOM PRIJELAZU MALJEVAC <i>THE EUROPEAN MIGRANT CRISIS: REPRESENTATION OF NEWS REPORTS IN THE CASE OF MIGRANT PROTESTS AT THE MALJEVAC BORDER CROSSING</i>	446
	Jeličić, A., Ramljak, M., Karačić, M.

SUSTAVI, UREĐAJI, SREDSTVA I OPREMA ZA UPRAVLJANJE U KRIZAMA
CRISIS MANAGEMENT SYSTEMS, DEVICES, RESOURCES AND EQUIPMENT

PNEUMATICI KAO ELEMENTI SIGURNOSTI AUTOMOBILA <i>PNEUMATICS AS ELEMENTS OF CAR SAFETY</i>	459
Mikulić, D., Marušić, Ž., Košir, G.	
UTJECAJ VRSTE POGONA NA VUČNU KARAKTERISTIKU I AKTIVNU SIGURNOST VOZILA <i>INFLUENCE OF TYPE OF DRIVE ON TRACTION CHARACTERISTIC AND ACTIVE SAFETY</i>	476
Mikulić, D., Rauker, J.	
DALJINSKI UPRAVLJANA MODULARNA PLATFORMA ZA RAD U UVJETIMA CBRN UGROZA <i>REMOTELY CONTROLLED MODULAR PLATFORM FOR OPERATION UNDER CBRN THREATS</i>	486
Mück, D., Orehovec, Z.	
PRIMJENA SVEMIRSKJE TEHNOLOGIJE U OVLADAVANJU PRIRODNIM KATASTROFAMA <i>APPLICATION OF SPACE TECHNOLOGY IN THE MANAGEMENT OF NATURAL DISASTERS</i>	497
Kovačević, J.	
EU FONDOVI KAO SREDSTVO UNAPREĐENJA SUSTAVA ZAŠTITE I SPAŠAVANJA	509
Čorko, D.	
SUSTAVI ZAŠTITE LOKALNIH ZAJEDNICA PRIMJENOM IoT TEHNOLOGIJA <i>PROTECTION SYSTEMS FOR LOCAL COMMUNITIES USING IoT TECHNOLOGIES</i>	518
Delišimunović, D.	
PRORAČUN LEŽAJA KOTAČA I SIGURNOST AUTOMOBILA <i>WHEEL BEARING CALCULATION AND CAR SAFETY</i>	527
Grgurić, G.	
UPOTREBA SATELITSKIH SENZORA U KRIZNOM PLANIRANJU NA LOKALNOJ I DRŽAVNOJ RAZINI <i>THE USE OF SATELLITE SENSORS FOR CRISIS PLANNING AT LOCAL AND NATIONAL LEVEL</i>	541
Trut, D., Magdalenić, I.	

SIGURNOST OKOLIŠA I ODRŽIVOST
ENVIRONMENTAL SECURITY AND SUSTAINABILITY

PNEUMATICI AUTOMOBILA KAO ELEMENTI ZAŠTITE OKOLIŠA <i>CAR TIRES AS ELEMENTS OF ENVIRONMENTAL PROTECTION</i>	556
Mikulić, D., Rauker, J., Grgurić, G.	
GLOBALNA KATAKLIZMA ODRŽIVOG RAZVOJA – POČETAK I KRAJ <i>GLOBAL CATAclysm OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT – THE BEGINNING AND END</i>	574
Fabris, N.	
UTJECAJ KOMUNIKACIJE NA PERCEPCIJU RIZIKA U SUSTAVU GOSPODARENJA OTPADOM <i>THE IMPACT OF COMMUNICATION ON RISK PERCEPTION IN WASTE MANAGEMENT</i>	590
Jovičić, N., Kalambura, S., Mirenić, A.	
UTJECAJ KLIMATSKIH PROMJENA NA MIGRACIJE STANOVNIŠTVA <i>CLIMATE CHANGE IMPACT ON HUMAN MIGRATIONS</i>	601
Kalambura, S., Jovičić N., Kolarec, E.	
WATER AS A WEAPON - A BROAD SPECTRUM	610
Reininghaus, F.	
PREGLED OBVEZA OPERATERA ZA SPRJEČAVANJE POJAVE VELIKE NESREĆE NA PRIMJERU TERMoeLEKTRANE-TOPLANE SISAK <i>OPERATOR OBLIGATIONS IN MAJOR ACCIDENT PREVENTION ON THE EXAMPLE OF THERMAL POWER PLANT SISAK</i>	628
Šaban, A., Roksa, I.	
NOVA TEHNOLOGIJA OSIGURAVANJA HOMOLOGACIJE MOTORNIH VOZILA	641
Mück, D.	
EKOLOŠKO ZBRINJAVANJE ULJNIH ONEČIŠĆENJA MORA: OD TRADICIONALNIH METODA DO NANOTEHNOLOGIJE <i>ENVIRONMENT-FRIENDLY OIL-SPILL CLEANING: FROM TRADITIONAL METHODS TO NANOTECHNOLOGY</i>	650
Višnjic, B., Đurašin, D., Jelčić Dubček, D.	
UPRAVLJANJE PROJEKTIMA OBNOVLJIVIH IZVORA ENERGIJE <i>MANAGING PROJECTS OF RENEWABLE ENERGY SOURCES</i>	660
Nuković, M.	

**PRIMJENA PROBIT METODE ZA PROCJENU POSLJEDICA OD UČINAKA
OPASNIH TVARI NA LJUDE U ANALIZI NEŽELJENIH TEHNOLOŠKIH
SCENARIJA**

*APPLICATION OF THE PROBIT METHOD FOR ESTIMATING THE
CONSEQUENCES OF THE EFFECTS OF HAZARDOUS SUBSTANCES ON
PEOPLE IN ANALYSIS OF UNWANTED TECHNOLOGICAL SCENARIOS* **672**

Krizmanić, T., Škanata, D.

**KIBERNETIČKA SIGURNOST
CYBERSECURITY**

**DINAMIČKI MODEL PROCJENE RIZIKA SIGURNOSTI SCADA SUSTAVA
OPERATORA KLJUČNIH USLUGA ENERGETSKOG SEKTORA OD
KIBERNETIČKIH NAPADA**

*DYNAMIC MODEL OF SECURITY RISK ASSESSMENT SCADA SYSTEM
OPERATOR OF KEY ENERGY SECTOR SERVICES FROM CYBER ATTACKS* **680**

Bolanča, A., Šijanović Pavlović, S., Pavlović, D.

**KRIVIČNO-PRAVNI ASPEKTI ZAŠTITE OD RAČUNARSKIH PREVARA I
CYBER KRIMINALA U BOSNI I HERCEGOVINI CRIMINAL**

*ASPECTS OF PROTECTION AGAINST COMPUTER SCAMS AND CYBER CRIME
IN BOSNIA AND HERZEGOVINA* **698**

Ahmić, E., Dautbegović, A., Korajlić, N.

ANALIZA UGROZA PUTEM DRUŠTVENIH MREŽA

ANALYSIS OF HAZARDS THROUGH SOCIAL NETWORKS **710**

Filipović, A. M., Bralić, V., Obendorfer, L. D.

**NADZOR I UPRAVLJANJE RAČUNALNE MREŽE DAVATELJA USLUGA
MONITORING AND MANAGEMENT OF A SERVICE PROVIDER COMPUTER
NETWORK**

721

Franetić, F., Valenčić, D.

INFORMACIJSKA SIGURNOST U VIRTUALNOM OKRUŽENJU

INFORMATION SECURITY AND VIRTUAL ENVIRONMENT **737**

Kažović, D., Perković, M., Vuković, P.

**PRIMJENA METODOLOGIJE DEFINIRANJA KORISNIČKIH ZAHTJEVAZA
DIGITALIZACIJU PROCESA OČEVIDA PROMETNE NESREĆE**

747

Mandžuka, S., Gregurić, M., Škorput, P., Trivunović, V.

**CRIMINAL - LAW AND CRIMINALISTIC ASPECTS OF HATE SPEECH
THROUGH COMPUTER SYSTEM IN THE REPUBLIC OF NORTH
MACEDONIA**

760

Nikoloska, S., Todorovski, Lj., Gjosheva, M.

THE CONTEMPORARY TECHNOLOGICAL ASPECTS OF CYBERSECURITY: RESTRICTIONS AND OPPORTUNITIES POSED BY MODERN TECHNOLOGY	770
Tomić Rotim, S.	
OPENDAYLIGHT KONTROLER U SOFTVERSKI DEFINIRANOJ MREŽI	780
Valić, B., Valenčić, D.	
UPAD U RAČUNALNE MREŽE I INFORMACIJSKE SUSTAVE	790
Vučković, M., Trstenjak, J.	

IZAZOVI LOKALNE SAMOUPRAVE ZA SMANJENJE POSLJEDICE PRIRODNE KATASTROFE U REPUBLICI SJEVERNOJ MAKEDONIJI

Glavinov, A.¹, Stanikevski, J.², Iliev, A.¹, Petreski, D.¹

¹Universitet “GoceDelechev” –Stip, Voena Akademija “General Mihailo Apostolski”

²Armija na Republika Severna Makedonija

Sažetak: Nesreće i katastrofe dogodile su se i dogodit će se. Republika Sjeverna Makedonija nije imuna i nije iznimka kada je u pitanju ranjivost prirodnih katastrofa. Katastrofe su uvijek uzrokovale i uzrokovat će ljudske žrtve i materijalnu štetu. No posljednjih desetljeća svjedočimo brzom porastu njihove intenzivnosti u uvjetima ubrzanih klimatskih promjena i tehnološkog napretka. Spremnost lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini uvijek treba biti na visokoj razini kako bi se spriječila nova katastrofa, bez poznavanja rizika i intenziteta. Stoga ćemo, uz potrebnu sposobnost predviđanja, sprečavanja i upravljanja prirodnim katastrofama, pridonijeti smanjenju šteta i posljedica prirodnih katastrofa. U tom smjeru Republika Sjeverna Makedonija, kao dio Međunarodne strategije Ujedinjenih naroda za smanjenje katastrofa, aktivno doprinosi jačanju otpornosti na ponekad neizbježne prirodne katastrofe. Pri tome moramo biti svjesni da prirodne katastrofe, same po sebi, ne dovode uvijek do katastrofa, već da su katastrofe prvenstveno rezultat nesprenosti ljudi i zajednica da se suoče s njima. Lokalna samouprava kao stup upravljanja kriznim situacijama u Republici Sjevernoj Makedoniji usmjerena je na razvoj održivog lokalnog sustava za smanjenje rizika od katastrofa, što izravno doprinosi promicanju nacionalnog upravljanja krizama. Efektivnim i učinkovitim korištenjem raspoloživih resursa i kapaciteta, lokalna razina trebala bi osigurati integriran, učinkovit i djelotvoran pristup smanjenju rizika i posljedica katastrofa putem prevencije, ranog upozoravanja i ublažavanja prijetnji od katastrofa.

Ključne riječi: katastrofe, lokalna samouprava, suočavanje, rizici

Uvod

Višedimenzionalna priroda nesreća i katastrofa zahtijeva angažman nekoliko institucija koje uvijek ne surađuju u normalnim uvjetima. Kao rezultat toga, kako bi se učinkovito i djelotvorno smanjile posljedice prirodnih katastrofa, potrebno je ojačati mehanizme koordinacije, razmjenu informacija i rano upozorenje.

Tretiranje rizika od nesreća i katastrofa podrazumijeva postojanje jedinstvenog doktrinarnog stava kao smjera i okvira u kojem će se dalje pratiti određene strategije, politike i zakonodavstvo. Sa svoje strane, politike rizika od katastrofa i prevencije rizika od katastrofa uključuju razvijanje iznimno sofisticiranih metodologija, na temelju kojih će se provoditi procjene rizika, uključujući rizike koji proizlaze iz nedostatka institucionalnih kapaciteta ili kapaciteta lokalne zajednice. Te bi metodologije trebale biti osnova za pripremu scenarija koji će odražavati put mogućeg prijelaza rizika i opasnosti od nesreća i katastrofa. Zadržane procjene i scenariji koriste se kao pretpostavka za planove (priprema, prevencija i operativne planove) i utječu na stvaranje standardnih operativnih postupaka.

Lokalna vijeća na nacionalnoj platformi provode lokalnu procjenu rizika i opasnosti s kojima se suočavaju općine, koordiniraju resurse i aktivnosti, organiziraju građane u lokalnim i urbanim zajednicama i surađuju sa susjednim općinama, pridonoseći time približavanju Nacionalne

platforme građanima. Regionalni smještaj Nacionalne platforme dolazi do izražaja kada rizici i opasnosti, kao i potrebni resursi, prelaze općinske granice i kapacitete.

1. Međunarodna strategija za smanjenje katastrofa (International Strategy for Disaster Reduction - ISDR)

Uspostava ISDR-a odražava značajan konceptualni prijelaz s tradicionalnog pristupa, u kojem primat ima odgovor na katastrofe, na pristup koji podrazumijeva cjelovito smanjenje katastrofa. Uspostavom ISDR-a proizlazi da prirodne katastrofe same po sebi ne dovode do katastrofa, ali da katastrofe nastaju kao posljedica prirodnih katastrofa na ranjive društvene sustave. Drugim riječima, katastrofe se može spriječiti svjesnim ljudskim djelovanjem usmjerenim na smanjenje ranjivosti. (UNISDR's Strategic Framework 2016-2021)

Kao glavni forum unutar sustava Ujedinjenih naroda koji je odgovoran za pripremu strategija i politika za smanjenje katastrofa, ISDR ima sljedeće temeljne ciljeve:

- omogućiti zajednicama da postanu otporne na posljedice prirodnih i tehnoloških katastrofa i ekoloških nesreća, čime se smanjuje rizik za društvene i ekonomske ranjivosti u suvremenim društvima,
- prijelaz od zaštite rizika na upravljanje rizicima, integrirajući strategije za prevenciju rizika u akcije održivog razvoja.

ISDR i Hyogo okvir za akciju nedvosmisleno pozivaju na uspostavu nacionalnih mehanizama za smanjenje rizika od katastrofa, kao nacionalnog vlasništva i vođenih institucionalnih oblika, sastavljenih od nekoliko entiteta, koji predstavljaju koncept smanjenja rizika od katastrofa na različitim razinama omogućuju koordinaciju, analize i savjeti o prioritetnim područjima djelovanja.

Nacionalni naponi sintetizirani su u okviru regionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa, odražavajući situacije i izazove s kojima se suočavaju pojedine regije. U tu svrhu, 2009. godine u Europi je uspostavljen Europski forum za smanjenje rizika od katastrofa (European Forum for Disaster Risk Reduction), koji je, pod jednim krovom, ujedinio europske nacionalne platforme i državne institucije zadužene za provedbu Hyogo okvirnog programa za djelovanje, u suradnji s postojećim regionalnim i subregionalnim organizacijama u području smanjenja rizika. (Framework for Disaster Risk Reduction Post-2015)

Na globalnoj razini, Globalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa (GPDRR) pruža globalni konsenzus i daje opće smjernice.

Poziv upućen zemljama širom svijeta da razviju nacionalne i subnacionalne mehanizme za sustavno i temeljito smanjenje rizika od katastrofa dobio je vlastiti koncept u Hyogo Okviru za djelovanje 2005-2015: Izgradnja otpornosti na katastrofe nacija i zajednica. Uz potporu 168 zemalja, uključujući i RS Makedoniju, strateški i sustavni pristup smanjenju rizika od katastrofa dobio je dodatni legitimitet. Od država se tražilo da razviju vlastite modele nacionalnih platformi, u skladu s objektivnim uvjetima koji su jedinstveni za svaku zemlju.

2. Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa

(Nacionalna platforma za smanjenje rizika od katastrofa treće dopunjeno izdanje 2011), temelji se na nekoliko nacionalnih pravnih dokumenata koji se odnose na (Nacionalni koncept sigurnosti i obrane 2003), (Strategija nacionalne sigurnosti 2010) i (Zakon o kriznom upravljanju 2005). Ima za cilj osigurati kontinuirane konzultacije, donošenje odluka na visokoj razini i maksimalnu koordinaciju procesa upravljanja rizikom od katastrofa i njihovo smanjenje.

Nacionalna platforma osigurava umrežavanje dionika koji rade na prevenciji i upravljanju nesrećama i katastrofama. Kroz ovo umrežavanje uspostavlja se suradnja između svih dionika u zemlji koji su odgovorni za upravljanje krizama. Kao rezultat toga potpisani su Memorandumi o suradnji između ministarstava, vladinim agencijama, općinama, javnim poduzećima, nevladinim organizacijama, akademskim institucijama, sveučilištima, istraživačkim centrima, laboratorijima i vjerskim zajednicama. U okviru nacionalne platforme uključene su Nacionalne laboratorije i stručnjaci svih područja.

Osim toga, u kontekstu nacionalne platforme, osnovana su tri savjetodavna vijeća, i to:

- Pravni savjet;
- Ekonomsko i socijalno vijeće i
- Akademsko-stručno vijeće, kao okvir koji ujedinjuje nositelje najviših državnih ovlasti u relevantnim područjima s najvišim predstavnicima akademske i poslovne zajednice kao i nevladinog sektora.

R.S. Makedonija zadužena je za provedbu politika za smanjenje rizika od katastrofa na nacionalnoj i lokalnoj razini, promicanjem i koordinacijom aktivnosti provedbe Hyogo okvira za djelovanje usvojenog na Konferenciji o smanjenju katastrofa, koju organiziraju UN, unutar državnih granica i u skladu sa sustavnim i institucionalnim obilježjima. U duhu međunarodne strategije Ujedinjenih naroda za smanjenje katastrofa (*UNISDR's Strategic Framework 2016-2021*), kao i općih smjernica Hyogo okvira, za djelovanje usvojenih na Konferenciji o smanjenju katastrofa, koju organiziraju Ujedinjeni narodi, Centar za krizno upravljanje provodi potrebne aktivnosti za osnivanje (Nacionalne platforme za smanjenje rizika od katastrofa 2009).

Nacionalna platforma je uspostavljena kao široki okvir pojačane među-ministarske suradnje, savjetovanja i foruma za razmjenu informacija i iskustava između svih relevantnih dionika u zemlji u funkciji prevencije i smanjenja rizika i predstavlja multi-sektorski mehanizam koji pruža analize i savjetovanje o pitanjima u ovom području. Očekivane koristi od uspostave nacionalne platforme kao koncepta za smanjenje rizika od nesreća i katastrofa ulaganjem sustavnih napora za analizu i upravljanje uzrocima za njih vezane su za:

- Smanjenje izloženosti rizicima od nesreća i katastrofa, smanjenje ranjivosti pojedinaca i zajednica, odgovorno upravljanje prostornim uređenjem i okolišem, poboljšana spremnost na moguće nesreće i slično;
- Učinkovito integrirati pristup smanjenju rizika od nesreća i katastrofa u politike, planove i programe za održivi razvoj na svim razinama, s posebnim naglaskom na prevenciju i smanjenje rizika, ublažavanje posljedica i smanjenje ranjivosti;

- Razvoj i jačanje institucija, mehanizama i kapaciteta na svim razinama, posebno na razini lokalnih zajednica, koji mogu dati sustavan doprinos izgradnji otpora od nesreća i katastrofa i
- Sustavno inkorporiranje pristupa za smanjenje rizika od nesreća i katastrofa u planovima i programima upravljanja kriznim situacijama, odgovor i oporavak zajednica pogođenih nesrećama i katastrofama.

Nacionalna platforma osigurava cjelovit, učinkovit i djelotvoran pristup prevenciji, rano upozorenje, bavljenju i prevladavanju posljedica prirodnih i umjetnih nesreća i katastrofa, osiguravajući pritom funkcionalno jedinstvo državne vlasti, lokalne uprave, nevladinog sektora, akademske i poslovne zajednice. Takav cilj podrazumijeva razvoj sustava upravljanja koji će osigurati pravodoban, sustavan i koordiniran odgovor dionicima Nacionalne platforme, osmisliti i optimizirati korištenje raspoloživih resursa (ljudskih, materijalnih, tehničkih i finansijskih).

U okviru platforme kreiraju se individualne ili specijalizirane platforme prema vrsti rizika i opasnosti, a osiguravaju se i nacionalne komisije za prevenciju i upravljanje specifičnim rizicima i opasnostima.

3. Lokalnostavljanje nacionalne platforme

Na lokalnoj razini, i na općinskoj razini, lokalna vijeća se formiraju na Nacionalnoj platformi, sa zadatkom provođenja lokalne procjene rizika i opasnosti s kojima se suočava općina, zatim koordinira resurse i aktivnosti unutar svog okvira, organizira građane u mjesto stanovanja, surađuju i koordiniraju s drugim obližnjim općinama (s općinama unutar funkcionalno definirane regije). Lokalni raspored Nacionalne platforme oslanja se, između ostalog, na sljedeće dokumente: memorandum o suradnji i sporazum o ostvarivanju suradnje s jedinicama lokalne samouprave i grada Skoplja, koje je potpisalo svih 85 gradonačelnika s direktorom Centra za upravljanje krizama.

Lokalno vijeće Nacionalne platforme, na čelu s gradonačelnikom, čine članovi lokalnog vijeća za prevenciju, predsjednik i članovi općinskog vijeća, predsjednici lokalnih i gradskih zajednica općine, kao i lokalni predstavnici Centra za upravljanje krizama (Zakon o kriznom upravljanju u Republici Makedoniji, Službeni glasnik, br 29, 2005) i Uprava za zaštitu i spašavanje (Zakon o zaštiti i spašavanju Republike Makedonije, Službeni glasnik br 36, 2004).

Posebno treba napomenuti da općinsko vijeće osniva općinsko sjedište za zaštitu i spašavanje, a općina i gradonačelnik imaju određene obveze u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi (Zakon o lokalnoj samoupravi Republike Makedonije, Službeni glasnik br 5, 2002) i Zakonom o zaštiti i spašavanju (Zakon o zaštiti i spašavanju Republike Makedonije, Službeni glasnik br 36, 2004).

Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, općine su odgovorne za provođenje priprema i poduzimanje mjera za zaštitu i spašavanje građana i materijalnih dobara od vojnog uništenja, prirodnih katastrofa i drugih nesreća i posljedica koje one prouzroče. Posebno je važno da općine posebnu pozornost posvete lokalnim i urbanim zajednicama, koje jasno definiraju mjesto u cjelokupnom sustavu Nacionalne platforme. Naime, osim što su predsjednici lokalnih i gradskih

zajednica članovi lokalnih vijeća Nacionalne platforme, posebno se ističe da su predsjednici tih lokalnih struktura oni koji su dužni održavati redovitu komunikaciju s gradonačelnikom i Centra za upravljanje krizama (kao neovisno tijelo državne uprave koja obavlja stručnu i administrativno-tehničku podršku platformi); zatim pratiti situaciju u lokalnoj, odnosno urbanoj zajednici koja može predstavljati rizik za život, zdravlje i imovinu građana i infrastrukturu općine; organizirati aktivnosti informiranja i osnaživanja građana za prevenciju i sudjelovanje u suočavanju s nesrećama i katastrofama koje će na kraju utjecati na lokalnu ili urbanu zajednicu i konačno, organizirati građane i koordinirati aktivnosti na lokalnoj i urbanoj zajednici u slučaju nesreća i katastrofa. Razumljivo je, da bi se sve to moglo obaviti u radu potrebno je osoblje i financije za planirane i potrebne aktivnosti.

4. Nadležnosti jedinica lokalne samouprave

Smanjenje rizika od katastrofa i operacija zaštite i spašavanja na lokalnoj razini provode se kroz vijeća jedinica lokalne samouprave, gdje gradonačelnici predlažu planove zaštite i spašavanja, uključujući snage za zaštitu i spašavanje i poduzimanje aktivnosti za sposobnost. (European Commission Humanitarian Aid and Civil Protection - ECHO) Na razini ispod općinske razine mogu biti uključeni različiti dionici, kao što su profesionalni vatrogasci, privatne tvrtke i neka javna poduzeća.

U obavljanju poslova zaštite i spašavanja, Vijeće jedinice lokalne samouprave obavlja sljedeće poslove:

- Odlučuje o uspostavi potrebne organizacije za zaštitu i spašavanje i provodi mjere zaštite i spašavanja;
- Odlučuje o uspostavi snaga zaštite i spašavanja;
- U cilju otklanjanja posljedica elementarnih nepogoda ili drugih nesreća, dužna je utvrditi obveze javnih poduzeća, ustanova i službi lokalnog karaktera koje su uspostavile za:
 - gašenje požara i spašavanje ljudi i imovine u prometne nesreće, tehničko-tehnološkim i drugim nesrećama;
 - čišćenje lokalnih cesta, ulica i drugih infrastrukturnih objekata u slučaju neugodnosti zbog snijega, snježnog nanosa, klizavog zemljišta, nanosa s tla zbog obilnih kiša, klizišta, i drugih;
 - ukazivanje na prvu medicinsku pomoć u slučaju povećanog broja oboljelih i povrijeđenih osoba i sprječavanje širenja zaraznih bolesti;
 - zaštita životinja i biljaka u slučaju bolesti, štetočina i drugih prirodnih katastrofa;
- Pratiti spremnost jedinice lokalne samouprave za zaštitu i spašavanje;
- Odlučuje o visini sredstava potrebnih za zaštitu i spašavanje iz proračuna jedinice lokalne samouprave;
- Odlučuje o visini sredstava iz proračuna jedinice lokalne samouprave za naknadu štete od prirodnih katastrofa i drugih nesreća;

- Odlučuje o dodjeli humanitarne pomoći za pogođeno stanovništvo u jedinicama lokalne samouprave. (European Commission Humanitarian Aid and Civil Protection - ECHO)

U ostvarivanju zaštite i spašavanja područja jedinice lokalne samouprave, gradonačelnik obavlja sljedeće poslove:

- Predlaže plan zaštite i spašavanja;
- Prati stanje u pogledu ostvarivanja donesenih odluka Vijeća jedinice lokalne samouprave za sprečavanje nastanka i otklanjanja posljedica elementarnih nepogoda i drugih nesreća;
- Odgovoran je za spremnost snaga za zaštitu i spašavanje koje je uspostavila jedinica lokalne samouprave;
- Odlučuje o angažiranju snaga za zaštitu i spašavanje koje su uspostavile jedinice lokalne samouprave;
- Upravlja i koordinira poslove zaštite i spašavanja koje provodi jedinica lokalne samouprave do aktiviranja regionalnog sjedišta;
- Prati realizaciju akcija čišćenja lokalnih cesta, ulica i drugih infrastrukturnih objekata u slučaju elementarnih nepogoda ili drugih nesreća na području jedinice lokalne samouprave;
- Zatraži pomoć u angažiranju snaga za zaštitu i spašavanje prostora, uspostavljenih kod pravnih osoba s područja jedinice lokalne samouprave;
- U okolnostima kada se posljedice prirodnih katastrofa, epidemija, epizootija, epifita ili drugih nesreća ne mogu otkloniti snagama zaštite i spašavanja koje je uspostavila lokalna samouprava, to osobno zahtijeva angažman republičkih snaga za zaštitu i spašavanje.

Za obavljanje stručnih poslova vezanih uz nadležnosti jedinice lokalne samouprave u području zaštite i spašavanja, gradonačelnik imenuje osobu za zaštitu i spašavanje ili formira odjel. (Zakon o zaštiti i spašavanju Republike Makedonije, Službeni glasnik br 36, 2004 Članak 35)

Kada situacija prevlada granice općine, potrebna je bliska suradnja s drugim pogođenim općinama i tijesna suradnja s državnim strukturama, posebno s onima koji imaju svoje regionalne jedinice. U tu svrhu formiraju se regionalna vijeća Nacionalne platforme, koja obuhvaćaju više prostornih i komunikacijskih susjedstava.

5. Izazovi lokalne samouprave za smanjenje posljedica prirodnih katastrofa

Izazov za svakog gradonačelnika je kako spriječiti pojavu prirodnih katastrofa, smanjiti utjecaj prirodnih katastrofa i upravljati sredstvima i kapacitetima općine za rješavanje katastrofe.

Lokalna samouprava treba biti neovisna i sposobna za prevenciju kako bi izbjegla katastrofu na teritoriju svoje općine, upravljala navedenom katastrofom i popravila i očistila zahvaćeno područje.

Općine u okviru svojih nadležnosti određene zakonom imaju obvezu, za vlastite potrebe, u svrhu učinkovite prevencije i ranog upozoravanja na moguće krizne situacije, procijeniti rizike i

opasnosti na lokalnoj razini, odrediti potrebe i planirati resurse. (Zakon o kriznom upravljanju u Republici Makedoniji, Službeni glasnik, br 29, 2005 Članak 5) No, u praksi, općine nemaju kapaciteta za provedbu svega toga. Prema zakonodavstvu R.S.Makedonije, postoji preklapanje nadležnosti na lokalnoj i državnoj razini, jer preventivno djelovanje, razrada procjena rizika i planovi odgovora i obrazovanje stanovništva nadležni su: općina, Uprava za zaštitu i spašavanje i Centar za upravljanje krizom.

Kako bi se izbjeglo preklapanje odgovornosti na lokalnoj i na državnoj razini, ozbiljno jačanje jedinica lokalne samouprave u području preventivnog djelovanja kao prvi korak u ciklusu upravljanja katastrofama i povećana administrativna funkcionalnost, predlaže se da Uprava za zaštitu i spašavanje (UZS) i Centar za upravljanje krizom (CUK) predaju osoblje iz regionalnih jedinica na jedinica lokalne samouprave, s kojima će općine dobiti veću decentralizaciju i pripremiti osoblje koje će raditi na prevenciji i ranom upozoravanju od potencijalnih kriznih stanja, procjeni rizika i opasnosti i izrada planova za odgovor na lokalnoj razini. Svi ti podaci opet bi bili dostupni Upravi za zaštitu i spašavanje (UZS) i Centru za upravljanje krizom (CUK). Osim toga, općine bi bile mnogo snažnije jer će kreirati politike koje će se baviti opasnostima i rizicima koji su specifični i odražavaju odgovarajući prostor. Prema sadašnjem konceptu, regionalne jedinice Uprave za zaštitu i spašavanje (UZS) i Centar za upravljanje krizom (CUK) i jedinice lokalne samouprave temelje se na suradnji, s tim prijedlogom, umjesto suradnje, postaje dužnost, obveza i odgovornost. Tako će, kroz demokratsku kontrolu i odgovornost prema stanovništvu, lokalne vlasti imati ozbiljan pristup ovom sektoru, što će doprinijeti ozbiljnijem poštivanju zakonskih obveza prema privatnim tvrtkama i drugim akterima u zemlji.

Zaključak

Usklađivanjem nacionalne platforme za smanjenje rizika od nesreća i katastrofa s međunarodnom strategijom za smanjenje katastrofa, smanjile bi se mogućnosti pojave prirodnih katastrofa u R.S. Makedoniji.

Uz punu provedbu nacionalne platforme za smanjenje rizika od nesreća i katastrofa na lokalnoj razini i uspostavu jedinstvenog sustava zaštite i spašavanja, osigurat će se optimalna sigurnost građana od prirodnih katastrofa.

Promicanjem procesa decentralizacije nadležnosti općina u zaštiti i spašavanju građana i materijalnih dobara ojačat će se decentralizirani sustav lokalne samouprave.

Literatura

European Commission Humanitarian Aid and Civil Protection (ECHO);

European Forum for Disaster Risk Reduction,
(2011), https://www.unisdr.org/files/19800_efdrrwebfinal.pdf;

Национална платформа за намалување на ризици од несреќи и катастрофи, (2010), Скопје, Центар за управување со кризи, Влада на Република Македонија;

Национална платформа на Република Македонија за намалување на ризици од катастрофи, Трето ревидирано издание, (2011), Скопје, Центар за управување со кризи, Влада на Република Македонија;

Национална концепција за безбедност и одбрана, (2003), Скопје, Собрание на Република Македонија;

Службен весник на Република Македонија, (2005), Закон за управување со кризи, Скопје, Влада на Република Македонија;

Службен весник на Република Македонија, (2004), Закон за заштита и спасување, Скопје, Влада на Република Македонија;

Службен весник на Република Македонија, (2002), Закон за локална самоуправа, Скопје, Влада на Република Македонија;

Стратегија за одбрана на Република Македонија, (2010), Скопје, Влада на Република Македонија.

CHALLENGES OF THE LOCAL GOVERNMENT FOR THE REDUCTION OF NATURAL CATASTROPHIC IN THE REPUBLIC OF MACEDONIA

Glavinov, A.¹, Stanikevski, J.², Iliev, A.¹, Petreski, D.¹

¹Universitet “GoceDelechev“ –Stip, Voena Akademija “General Mihailo Apostolski”

²Armija na Republika Severna Makedonija

Abstract: Accidents and disasters have happened and will occur. The Republic of North Macedonia is not immune and it is no exception when it comes to the vulnerability of natural disasters. Disasters have always caused and will cause human casualties and material damage. But in recent decades we have witnessed a rapid increase in their intensity in conditions of accelerated climate change and technological progress. Readiness at local, regional and national levels should always be at a high level, in order to prevent a new disaster, without knowing the risk and intensity of it. Therefore, with the required level of capability for anticipating, preventing and managing natural disasters, we will contribute to reducing the damages and consequences of natural disasters.

In that direction, the Republic of North Macedonia, as part of the United Nations International Strategy for Disaster Reduction, actively contributes to increase and strengthen resistance to what is sometimes inevitable, natural disasters. In doing so, we must be aware that natural disasters, by themselves, do not always lead to disasters, but that catastrophes are, first of all, a result of the unwillingness of people and communities to face them.

The local government as a pillar of crisis management in the Republic of North Macedonia is aimed at developing a sustainable local system for reducing the risks of disasters, which directly contributes to the promotion of the national crisis management. By effectively and efficiently utilizing the available resources and capacities, local level should provide an integrated, efficient and effective approach to reducing the risks and consequences of disasters through prevention, early warning and mitigation of catastrophe threats.

Key words: disasters, local government, coping, risks.

12. međunarodna znanstveno-stručna konferencija
„DANI KRIZNOG UPRAVLJANJA 2019“
ZBORNİK RADOVA

12th International Scientific and Professional Conference
"CRISIS MANAGEMENT DAYS 2019"
CONFERENCE PROCEEDINGS

Nakladnik/Publisher
Veleučilište Velika Gorica
University of Applied Sciences Velika Gorica

Za nakladnika/For Publisher
Ivan Toth

Urednik/Editor
Nikola Bakarić

Uredništvo/Redaction
Susana Mónica Marinho Paixão (Portugal), **Oliver Bakreški** (Makedonija),
Jasmin Ahić (B i H), **Želimir Kešetović** (Srbija), **Sanja Kalambura** (Hrvatska),
Marinko Ogorec (Hrvatska), **Željko Dobrović** (Hrvatska)

Grafička obrada/Graphic design
Vladimir Buzolić Stegu

ISSN: 2706-3720